

4. Verwelkoming en introductie

1. Een burgerassemblee vormgeven
2. De keuze van een thema begeleiden
3. Een representatief panel samenstellen (via loting)

4. Verwelkoming en introductie

5. Zorg voor inclusie
6. Logistiek plannen
7. Informatie beheren
8. De beraadslaging organiseren
9. Voorstellen schrijven
10. Besluitvorming door instemming
11. Evalueren
12. Communicatie beheren

Waarom is dit van belang?

De start van een assemblee is een bijzonder belangrijk moment. Voor de deelnemers is dit het moment waarop het project gestalte krijgt. Voor de organisatie is het essentieel het engagement van de deelnemers voldoende te prikkelen en hen anderzijds het nodige vertrouwen te schenken. Voor beide partijen is dit het moment waarop de intenties achter het project (wel of niet) tot uiting komen in hoe het wordt uitgevoerd.

David, een van de twee facilitatoren, legt de politieke follow-up uit van de voorstellen van de burgerassemblee.

Het organiseren van zo'n moment brengt enkele aandachtspunten met zich mee:

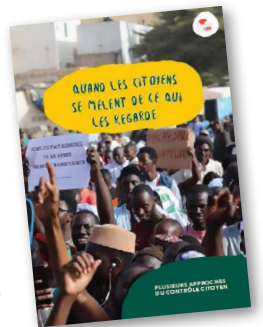
- ♦ wees helder zonder langdradig te zijn;
- ♦ zorg dat iedereen zich welkom, legitiem, relevant en bekwaam voelt;
- ♦ communiceer duidelijk de richtlijnen die deelname omkaderen en stimuleren;
- ♦ zorg voor een aangenaam tempo - niet te traag of te snel - met name door een evenwicht tussen formele en informele momenten te vinden;
- ♦ leg duidelijk uit wat er met de resultaten van het proces zal worden gedaan (toon dat het nuttig zal zijn), door het niveau en de deadlines te verduidelijken.

Kortom, het gaat om het bedenken van een werkwijze om de gestelde doelen te bereiken die voor de deelnemers een fijne en verrijkende ervaring is.

“Wanneer burgers zich mengen in zaken die hen aanbelangen”

Via deelname aan een burgerassemblee, een actie van burgerlijke ongehoorzaamheid, een demonstratie of een buurtcomité, mengen burgers zich echt in zaken die hen aanbelangen. Niet meer, niet minder. Zij houden het hart van de democratie kloppend in een poging het overheidsbeleid, dat de samenleving (en dus het samenleven) van vandaag en morgen regelt, te verbeteren. Bij afwezigheid van conflicten, meningsverschillen en dus tegenwicht... kan democratie niet bestaan! Herhaal dit aan het begin van de assemblee zodat de assembleïsten worden herinnerd aan de legitimiteit en het belang van de politieke oefening die hen te wachten staat.

In onze representatieve democratieën wordt de beslissingsbevoegdheid al zeer lange tijd toegewezen aan door het volk verkozen “volksvertegenwoordigers”. De hele samenleving is bovendien opgebouwd rond publieke instellingen die onze individuele en collectieve rechten uitvoeren. We staan zo ver van deze publieke en politieke instellingen dat we vaak vergeten dat ze de vrucht zijn van de uitoefening van onze politieke rechten: het is door onze stem, ons lidmaatschap en onze instemming (of volgzzaamheid) dat ze goed functioneren. In een democratie is het volk soeverein: het heeft politieke rechten (waaronder het recht om te stemmen, maar ook om te bekritisieren, te betogen, zich te verzetten, te boycotten, te controleren, enz.)... en beschikt dus over macht. Overheidsbeleid regelt het leven van alle burgers (zij zijn de begunstigers) en wordt uitgevoerd met overheidsgeld afkomstig van hun activiteiten (zij zijn de financierders). In een economische context zouden we nooit zonder de mening van onze klanten kunnen, laat staan zonder die van investeerders. Op het gebied van publieke zaken worden vormen van burgerbetrokkenheid en -actie echter vaak op een slechte manier onthaald door politieke besluitvormers. Ze worden zelden gezien als een gezond teken van waakzaamheid en interesse van burgers in publieke materie...

Hoe gaat Agora te werk?

Vóór de eerste dag

De verwelcoming en introductie beginnen met de uitnodigingsbrief die willekeurig naar duizenden adressen wordt gestuurd¹. De brief wordt op een laagdrempelige manier in verschillende talen opgesteld, beschrijft het voorstel, is bij voorkeur één pagina lang en geeft antwoord op de volgende vragen: waarom, hoe, hoe lang, wanneer, wie doet het voorstel, wie is welkom, hoe kan je je aanmelden en hoe kan je meer te weten komen?

Degenen die “ja” antwoorden, kunnen telefonisch of per e-mail vragen stellen alvorens ze hun engagement bevestigen en zich op de eerste dag beginnen voor te bereiden.

Eerste dag

De deelnemers arriveren in een voldoende grote ruimte en wisselen af tussen plenaire sessies (zestig tot tachtig mensen in dezelfde ruimte) en sessies in subgroepen. Een crèche staat paraat zodat ook ouders probleemloos kunnen deelnemen. Bij aankomst registreren de deelnemers zich en ontvangen ze een map met informatie, waaronder een agenda met het programma van de dag, de fases en de tijdschema's. Deze map houden ze gedurende het hele proces bij.

Carole en Pascale verwelkomen elke deelnemer van de burgerassemblee

Plenaire inleiding

Een duo “ceremoniemeesters” verwelkomt de deelnemers en introduceert Agora en de assemblee. De exacte vorm van deze introductie is in de loop der jaren geëvolueerd, maar behield de volgende gemeenschappelijke kenmerken:

- ♦ **Tweetalig en vertaald:** de inleiding wordt volledig in het Frans en Nederlands gegeven. Aangezien we in Brussel zijn, willen we duidelijk maken dat - voor zover mogelijk - iedereen zich in zijn moedertaal moet kunnen uitdrukken. Daarom wordt ook voor vertaling via tolken gezorgd in andere door de deelnemers gesproken talen;
- ♦ **Voorstelling van Agora en de doelstellingen:** wat is Agora? Wat is de Brusselse Burgerassemblee? Wat zijn de doelstellingen? Wat wordt van de deelnemers verwacht?
- ♦ **Programma en fases:** wat is het programma van de dag en de cyclus? Wat zijn de belangrijkste fases?
- ♦ **Aanmoedigingen:** toon waardering voor ieders ervaring en bedank hen voor hun deelname aan een dergelijke oefening. Legitimeer en vier de aanwezigheid van deze diversiteit!

¹ Zie hoofdstuk 3. Een representatief panel samenstellen (via loting)

- ♦ **Veiligheidskader:** met name belangrijk om de toon te zetten en een klimaat van co-constructie te creëren waarin alle standpunten, ervaringen en gevoelens welkom zijn. De inleiding zet het voorgestelde kader voor de beraadslagingen.
- ♦ **Verduidelijking en vragen:** op verschillende momenten kunnen deelnemers hun vragen of behoeften aan verduidelijking delen.

Voorbeelden van veiligheidskaders:

- **Elke stem telt** (oordeel niet, respecteer de manier waarop ieder zich uitdrukt);
- **Luisteren is cruciaal voor het begrip** (onderbreek alleen als verduidelijking nodig is);
- **Nieuwsgierigheid** (sta open voor andere meningen, vraag aan mensen om begrip te tonen voor verschillende standpunten);
- **Vertrouwen en bekommernis** (geef ruimte en aandacht aan de stillere deelnemers, respecteer de vertrouwelijkheid);
- **Meertaligheid** (iedereen drukt zich uit in zijn of haar eigen taal).

Dany, facilitator, leidt een sessie om de deelnemers vertrouwd te maken met het kader van de bijeenkomst

Tijdens deze eerste dag worden de volgende doelen nagestreefd:

De groep creëren

De introductiedag moet ook "de groep creëren". Zorg er met andere woorden voor dat mensen elkaar leren kennen, elkaar benaderen en geleidelijk aan een vertrouwensband smeden. Kortom, het gaat erom het bovengenoemde kader tot leven te wekken, vooral door middel van kleine handelingen.

Het creëren van de groep houdt ook in dat men elkaar een "titel" geeft, een gemeenschappelijke naam die collectief wordt toegekend. Agora noemt de deelnemers aan de Brusselse Burgerassemblee "assemblisten"!

Groepsfoto met het panel en het facilitatieteam

De politieke context begrijpen

Agora probeerde aanvankelijk allesomvattend te zijn. Gezien het complexe Belgische systeem bleek dit een hele uitdaging. Dit leek soms lang en ingewikkeld, waardoor sommige deelnemers afhaakten. Daarom evolueerde het format zo dat tijdens de hele assemblee informatie mondjesmaat werd gegeven, met als achterliggende gedachte "wat moeten de deelnemers vandaag weten?".

Het thema (al dan niet) introduceren

Tijdens de eerste assemblee werd dit niet gedaan, zodanig dat kon worden gefocust op het creëren van de groep. Een aantal deelnemers had niet het gevoel meteen "aan de slag te gaan", wat hen frustreerde. Daarom stapten we geleidelijk over op activiteiten waarmee de deelnemers het onderwerp konden ontdekken, elkaar konden leren kennen en vertrouwd konden raken met het voorgestelde kader.

Goed om te weten

De eerste dag is een cruciaal moment. De deelnemers horen zich legitiem, op hun plaats en op hun gemak te voelen. Zij maken kennis met de verschillende ruimtes die ingericht werden om aan ieders specifieke behoeften tegemoet te komen: de kinderopvang/crèche, de gebedsruimte, de safe room, enz.

Maar het allerbelangrijkste is te benadrukken dat elke deelnemer legitiem is dankzij de ervaring die hij tijdens de assemblee opdoet.

Deze aspecten worden verder toegelicht in hoofdstuk 5 - Inclusie.

De voordelen...

Een goede start. Het verlangen om terug te komen. Een aangename sfeer. Het gevoel deel uit te maken van een boeiend avontuur. De eerste fundamenteën voor het creëren van een gemeenschap. Dit gemeenschapsgevoel versterkt het engagement, de goede wil en de nieuwsgierigheid tussen de deelnemers en het gezamenlijke verlangen het beste van zichzelf te geven. Dit alles bevordert de kwaliteit van de beraadslagingen, het vermogen om rekening te houden met andermans mening, te amenderen en uiteindelijk in te stemmen, om zo samen een vorm van algemeen belang op te bouwen.

Nuttige bronnen

- **(EN) Het werkstuk "Art of hosting"** verleent aandacht en specifieke zorg aan alle aspecten die een rol spelen wanneer mensen samenwerken: <https://artofhosting.org/fr/>
- **(FR) Publicatie Periferia "Quand les citoyen·ne·s se mêlent de ce qui les regardent"** ("Wanneer burgers zich mengen in zaken die hen aanbelangen) beschikbaar op www.periferia.be - tabblad "Ressources" - <https://periferia.be/quand-les-citoyens-se-melent-de-ce-qui-les-regarde-plusieurs-approches-du-controle-citoyen/>